

Fahira Brodlija

International University of Sarajevo

fbrodlija@ius.edu.ba

fahirabrodlija@gmail.com

EVOLUCIJA MULTILATERALNOG SUDA ZA INVESTICIJSKE SPOROVE U OKVIRU UNCITRAL-OVE RADNE GRUPE III. JESMO LI BLIŽE SISTEMSKOJ REFORMI?

SAŽETAK

Usljed rastućeg broja investicijskih arbitraža putem kojih su strani investitori ostvarivali visoke naknade od država domaćina i kritika na račun postojećeg sistema za rješavanje investicijskih sporova (tzv. *Investor-State Dispute Settlement*, ISDS), UN-ova Komisija za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) zadužila je Radnu grupu III (*Working Group III*, WGIII) sa širokim mandatom da putem multilateralnih diskusija s državama članicama i ključnim akterima identificira i razvije reforme. WGIII je zatim konsenzualno identificirao ključne oblasti reforme vezane uz troškove i trajanje postupka, dosljednost i koherentnost presuda i nepristranost arbitara. Međutim, već u ranoj fazi rada na konkretnim instrumentima reforme postalo je jasno da postoje dvije paralelne struje unutar WGIII – jedna vođena od strane EU-a s prijedlogom da se investicijska arbitraža zamijeni stalnim investicijskim sudom kao mehanizmom za ISDS i druga vođena od strane država u razvoju koje su težile konkretnim proceduralnim reformama ISDS-a, koje korespondiraju njihovim prioritetima i koje su ostvarive u realnom vremenskom okviru.

Ovaj se članak fokusira na prijedlog EU-a za sistemsku reformu putem MIC-a i njegov utjecaj na dinamiku multilateralnog procesa reforme ISDS-a kao i na brojna otvorena pitanja pred WGIII vezana uz ovaj mehanizam, usprkos već postojećim nacrtima statuta i detaljnim diskusijama unutar WGIII. Nakon uvodnog pregleda evolucije koncepta MIC-a unutar pravnog okvira EU-a i tranzicije na multilateralnoj reformi, članak detaljnije analizira trenutni nacrt MIC-ova statuta i preostale nedoumice o kojima još ne postoji dogovor unutar WGIII, niti konsenzus o odgodi efikasnijih i konkretnih reformi ISDS-a u težnji za sistemskim rješenjem koje potencira EU. Iako će se odgovori na ova pitanja unutar WGIII pregovarati u narednom periodu, mapirana pitanja mogu služiti kao vodič za države članice EU-a, kao i one koje teže članstvu, kako bi informirano i spremno stupile u tranziciju od tradicionalnog ISDS-ova modela i investicijske arbitraže ka investicijskom sudu u nadi za boljim ishodima investicijskih sporova.

Ključne riječi: UNCITRAL Working Group III, reforma ISDS-a, Europska unija, investicijska arbitraža, multilateralni investicijski sud, stalni tribunal za investicijske sporove, stalni žalbeni tribunal za investicijske sporove.

1. Uvod – Evolucija MIC-ova modela unutar EU-a

Prijedlog za sistemsku reformu ISDS-a osnivanjem multilateralnog investicijskog suda uvršten je u reformsku agendu UNCITRAL-ove WGIII u pismenom podnesku Europske komisije (EC) 2019. godine.¹ Međutim, sama ideja o osnivanju stalnog suda za rješavanje sporova između stranih investitora i države postoji unutar EU-a duže od decenije² i može se povezati s dva ključna događaja:

1. Stupanje na snagu Lisabonskog sporazuma (1. listopada 2009.), čime je EU preuzeo isključivu nadležnost za pitanja vanjske trgovine i investicija, što uključuje pitanja rješavanja investicijskih sporova koja potječu iz ovih pravnih okvira.³ Time je prethodno miješana nadležnost kojom su države članice mogle sklapati bilateralne i multilateralne investicijske sporazume međusobno i s državama izvan EU-a pretvorena u isključivu nadležnost EU-a, pri čemu države članice mogu sklapati investicijske sporazume s jednom ili više partnerskih država samo ako EU nije sklopio ili ne sklapa takav sporazum direktno.⁴
2. Pregovori investicijskog poglavlja TTIP sa Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) privukli su veliku pažnju javnosti i aktivista posvećenih zaštiti okoliša i borbi protiv klimatskih promjena, posebno u vezi s klauzulom za rješavanje investicijskih sporova.⁵ Ova klauzula sadržavala je tradicionalni model za

---

¹ UNCITRAL Working Group III, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the European Union and its Member States' (UNCITRAL (24. siječnja 2019.) <http://undocs.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1> pristupljeno 22. siječnja 2026.

² Vidi generalno, Europska komisija, Projekt Multilateralnog investicijskog suda https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/multilateral-investment-court-project_en pristupljeno 22. siječnja 2026. „... cilj osnivanja Multilateralnog investicijskog suda je uspostavljanje stalnog tijela za rješavanje investicijskih sporova. [MIC] bi bio nadogradnja na jedinstveni EU pristup bilateralnim trgovačkim sporazumima (Free Trade Agreements (FTA) i značajno odstupanje od sistema rješavanja investicijskih sporova (ISDS) na osnovi *ad hoc* trgovačke arbitraže. Multilateralni investicijski sud, kao i FTA pristup, preslikao bi ključne odlike domaćih i međunarodnih sudova u rješavanje investicijskih sporova.”

³ Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon (13. prosinca 2007.), članak 118c (1,4) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_2007.306.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2007%3A306%3ATOC#d1e585-1-1 pristupljeno 22. siječnja 2026.; August Reinisch, *The EU on the Investment Path – Quo Vadis Europe? The Future of EU BITs and other Investment Agreements*, 2-4 https://deicl.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/i_deicl/VR/VR_Personal/Reinisch/Publikationen/TheEUInvestmentPathQuoVadis.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.; N. J. Calamita, *The Making of Europe's International Investment Policy: Uncertain First Steps*, 39 *Legal Issues of Economic Integration* (2012) 301–329.

⁴ Lisabonski sporazum, članak 188.; Regulation 1219/2012.

⁵ European Commission, 'The Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) Towards an EU-US trade deal' (veljača 2016.) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a6df498-d3ae-11e5-a4b5-01aa75ed71a1/language-en> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tarald Laudal Berger i Axel

rješavanje sporova putem investicijske arbitraže.⁶ S obzirom na rastući broj investicijskih sporova koji su mahom riješeni u korist stranih investitora uz visoke odštete na račun mjera nadležnih institucija i zakonodavnih izmjena u područjima od javnog interesa, aktivisti su smatrali da ovi sporazumi i ISDS značajno ograničavaju mogućnosti države da usvaja propise koji mogu ekonomski oštetiti privatne kompanije u energetsom sektoru fosilnih goriva (tzv. regulatorni *chill* – regulatorno zamrznuće).⁷ Ovaj dinamični i ustrajni anti-ISDS pokret rezultirao je javnim konzultacijama unutar EU-a, nakon kojih su TTIP pregovori trajno obustavljeni, a EU je počeo razmatrati alternative modele za rješavanje investicijskih sporova.⁸

S obzirom na prirodu identificiranih pitanja od javnog interesa i istaknute rizike ISDS-a za zakonodavna pitanja od javnog interesa, odgovarajuće reforme morale su kreirati sistem koji je vođen osnovnim principima prava EU-a, u kojem će se investicijski sporovi rješavati transparentno, dosljedno i ravnopravno od strane sudaca koji će biti neovisni i nepristrani, imenovani u skladu s najvišim standardima odgovornosti, stručnosti i poštenja, s ograničenim mandatima.⁹ Kao rezultat, EU je izradio model investicijskih sudova koji je prvi put konkretno uvršten u pregovore

---

Berger, *Does investor-state dispute settlement lead to regulatory chill? Global evidence from environmental regulation?*, https://wp.peio.me/wp-content/uploads/2019/01/PEIO12_Paper_78.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁶ Jana Titieskaiva, 'TTIP negotiations on Investment Protection: Investor-State Dispute Settlement (ISDS)' (European Parliament Legislative Train Schedule (20. 11. 2019.); [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-rules/file-ttip-investment-protection-investor-state-dispute-settlement-\(isds\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-rules/file-ttip-investment-protection-investor-state-dispute-settlement-(isds)) pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁷ Cécile Barbière, *TTIP investment court 'incompatible with human rights'*, EURACTIV (22. travnja 2016.) <https://www.euractiv.com/news/ttip-investment-court-incompatible-with-human-rights/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, *Investor-State dispute settlement undermines rule of law and democracy, UN expert tells Council of Europe* (UNOHCHR, 19. travnja 2016.) <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2016/04/investor-state-dispute-settlement-undermines-rule-law-and-democracy-un?LangID=E&NewsID=19839> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁸ Europska komisija, 'Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – Documents'; https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states/eu-negotiating-texts-ttip_en pristupljeno 22. siječnja 2026.; European Parliament resolution of 8 July 2015 containing the European Parliament's recommendations to the European Commission on the negotiations for the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) (2014/2228(INI)) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2015-0252_EN.html?redirect pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁹ Europska komisija, 'Trade for All – Towards a More Responsible Trade and Investment Policy' (2015) 21ff http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846 pristupljeno 22. siječnja 2026.

s Kanadom u investicijskom poglavlju za Sveobuhvatni gospodarski sporazum (CETA), a zatim i sporazume s Vijetnamom i drugim državama izvan EU-a.¹⁰

Europska komisija potom je predložila Vijeću EU-a okvire za pregovaranje multilateralnog suda za investicijske sporove (MIC) koji bi prenio na međunarodni nivo postojeći bilateralni sistem investicijskih sudova i koji bi trajno zamijenio investicijsku arbitražu kao dominantni mehanizam. Nakon još jednog kruga javnih konzultacija Vijeće je odobrilo predloženi mandat, a UNCITRAL je prepoznat kao odgovarajući okvir za diskusiju s državama članicama unutar WGIII. U međuvremenu su države s kojima je EU sklopio bilateralne sporazume već prihvatile prelazak na MIC ako i kada se osnuje, a CJEU je naknadno odobrio investicijski sud kao kompatibilan mehanizam s pravnim okvirom EU-a (za razliku od investicijske arbitraže u bilateralnim investicijskim sporazumima između država članica EU-a).¹¹ Time je WGIII postao glavni forum za razvijanje i diskusiju MIC-ova modela na osnovi prijedloga Europske komisije, čemu je posvećen ostatak ovog članka.

2. MIC-ov model unutar diskusije o reformi ISDS-a u UNCITRAL-ovu WGIII

Nakon početne faze rada WGIII u kojoj su delegacije utvrdile ključna područja za koje treba razviti reformska rješenja (trajanje i troškovi postupka ISDS-a, dosljednost i usklađenost presuda)¹² Europska komisija dostavila je prijedlog za MIC kao

---

¹⁰ Vijeće Europe, Preporuka Komisije Vijeću za odobrenje otvaranja pregovora Komisije s Kanadom za Sporazum o ekonomskoj integraciji (15. prosinca 2015.) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9036-2009-EXT-2/en/pdf> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Odluka Vijeća 2017/37 (28. listopada 2016.) o potpisivanju Sveobuhvatnog ekonomskog i trgovinskog sporazuma između Kanade na jednoj i Europske unije i njezinih država članica na drugoj strani (Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA)) (2017) OJ L11/1. Odredbe o bilateralnom investicijskom sudu (ICS) propisani su u CETA-i (2017.) OJ L11/23 CETA, Poglavlje II., članak 8.31; Maria Fanou, *The CETA ICS and the Autonomy of the EU Legal Order in Opinion 1/17 – A Compass for the Future*, Cambridge Yearbook of European Legal Studies (2020.); 22:106-132. doi:10.1017/cel.2020.4; Europska komisija "Trade for All – Towards a More Responsible Trade and Investment Policy" (2015.) 21ff http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846 pristupljeno 22. siječnja 2026.

¹¹ Paragraf 245, Opinion 1/17 of the Court (Full Court) 30 April 2019.

¹² U ovoj fazi su provedene komparativne akademske analize mogućih pravnih rješenja i mehanizama za stalni sud i žalbeni mehanizam. Vidi npr. općenito Gabrielle Kaufmann-Kohler i Michele Potestà, *Can the Mauritius Convention serve as a model for the reform of investor-State arbitration in connection with the introduction of a permanent investment tribunal or an appeal mechanism? Analysis and roadmap*, Center for International Dispute Settlement (CIDS) (2016.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/cids_research_paper_mauritius.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.; Gabrielle Kaufmann-Kohler i Michele Potestà, *The Composition of a Multilateral Investment Court and of an*

sistemska reformu koja bi adresirala sva identificirana područja.¹³ Prijedlog je predvidio koncept, konture, prednosti i funkcije MIC-a kao zamjenu i korekciju za problematične aspekte investicijske arbitraže.¹⁴ Međutim, osim komparativnih prednosti MIC-a u odnosu na tradicionalni vid *ad hoc* ISDS-a, prijedlog EU-a nije sadržavao detalje o ključnim, osnovnim elementima poput MIC-ove strukture (jednostupanjsko i/ili žalbeno tijelo, upravljačka tijela i administracija), financiranja, odlučivanja i nadležnosti, kao ni nivo zastupljenosti u članstvu i odlučivanju stalnog suda.¹⁵ Odluke o ovim i drugim stavkama su zapravo odgođene dijelom za diskusije unutar WGIII, dok je ostatak predviđen za organe MIC-a (nakon osnivanja).

Glavna razlika MIC-a u odnosu na investicijsku arbitražu (koja se najčešće vodi u skladu s ICSID-ovim ili UNCITRAL-ovim pravilima arbitraže) jest u samoj prirodi stalnog tijela, koje bi autonomiju volje stranaka po pitanju imenovanja arbitara, proceduralnih pravila i koraka prenijela na države koje se pridruže ovom mehanizmu i njegovim upravljačkim tijelima.¹⁶

Iako je uloga MIC-ovih sudaca slična funkciji arbitara ISDS-a u smislu donositelja odluka izvan nacionalnih sudova, očekuje se da njihove kvalifikacije, izbor,

---

Appeal Mechanism for Investment Awards, Center for International Dispute Settlement (CIDS) Supplemental Report (15. studenoga 2017.). Autore ovih studija angažirao je WGIII.

¹³ Radna grupa III od tada je dalje razvijala reformska rješenja za proceduralna i kvaziproceduralna pitanja u odvojenoj reformskoj putanji, a relevantne diskusije i radni dokumenti dostupni su na: <https://uncitral.un.org/en/proceduralrulesreformandcrosscuttingissues> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Draft provisions on procedural and cross-cutting issues*, UNCITRAL, (srpanj 2024.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.244> pristupljeno 22. siječnja 2026.

¹⁴ Vidi npr. općenito Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the European Union and its Member States* (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.).

¹⁵ Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the European Union and its Member States* (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.) 2, 10-12 para 57 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1> pristupljeno 22. siječnja 2026. „Ovaj podnesak izložio je načine na koji stalni, dvostupanjski mehanizam s trajno imenovanim sucima može učinkovito adresirati probleme koje je identificirala Radna grupa. To je zapravo jedina predložena opcija koja može uspješno djelovati na sve identificirane probleme. Stoga se predlaže da Radna grupa dalje razvija ovu opciju kao prioritarno pitanje.”

¹⁶ Charles T. Kotuby Jr., *The Incompatibility of Permanent Courts with Investor-State Dispute Settlement*, u: Ben Beaumont, Fahira Brodlija, Robert Ashdown i Armand Terrien (eds.), *The Future of Investor-State Dispute Settlement*, Wolters Kluwer International, (2024) 9-20, 15–17; Oguzhan Samanci i Shay Lakhter, “The Unilateral Appointment of Adjudicators to a Multilateral Investment Court: A Failed Attempt to Enhance the Legitimacy of the System?” (Kluwer Arbitration Blog, 24. veljače 2025.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/the-unilateral-appointment-of-adjudicators-to-a-multilateral-investment-court-a-failed-attempt-to-enhance-the-legitimacy-of-the-system/> pristupljeno 22. siječnja 2026.

imenovanje i mandat odgovaraju sucima najviših sudova i uvažanim pravnim ekspertima visokog moralnog integriteta.¹⁷ Iako je MIC primarno zadužen za rješavanje investicijskih sporova, primarna ekspertiza sudaca trebala bi biti u području međunarodnog javnog prava, dok su investicijsko pravo i srodna područja dodatne prednosti.¹⁸ Imenovani suci u tijeku mandata ne bi mogli prihvaćati druga imenovanja i funkcije (osim akademskih) i bili bi vezani strogim etičkim kodeksom, a njihova naknada bi bila usklađena sa standardima drugih međunarodnih sudova.¹⁹

Prijedlog EU-a zamislio je MIC kao dvostupanjsko tijelo s prvostupanjskim i žalbenim tribunalom kao odgovor na identificiranu nedosljednost i neusklađenost odluka arbitražnih tribunala.²⁰ Žalbeni tribunal imao bi ovlast da poništi ili vrati presudu na reviziju prvostupanjskom tribunalu bez vlastitog činjeničnog razmatranja slučaja.²¹

Diskusije i nacrti radnih dokumenata koji su uslijedili nakon dostavljanja ovog prijedloga nisu dodatno razjasnili ni materijalno dopunili prvobitni koncept, niti je postignut konsenzus o potrebi za takvom sistemskom reformom.²² Stoga je WGIII nastavio s paralelnim radom na ciljanim i konkretnijim reformama procesa ISDS-a u skladu s izraženim prioritetima i potrebama država izvan EU-a (posebno manje razvijenih država i država u razvoju). Nacrti Statuta MIC-a koji su razmatrani u naknadnim fazama zasjedanja WGIII i dalje su sadržavali niz nejasnoća i nedefiniranih pravila, koja su ostavljena na odluku upravljačkim tijelima MIC-a.²³

Iako je WGIII već u poodmakloj fazi mandata koji je trebao biti ispunjen u 2026. godini, očekuje se da će biti produžen do 2028. godine, uz značajan vremenski i financijski pritisak. Istovremeno, reforma proceduralnih mehanizama postojećeg

---

¹⁷ Podnesak Europske unije i njezinih država članica (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.), paras 47-49.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ Troškovi pojedinačnih postupaka pred MIC-ovim panelima također bi trebali biti alocirani odvojeno od sudačkih naknada. Vidi n 1, para 33.

²⁰ Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Consistency and related matters* (UNCITRAL, 28. kolovoza 2018.) 2-11 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.150> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, *Summary from the Chair and Rapporteur of the UNCITRAL Working Group III (ISDS Reform) – Informal online meetings – 2-3 March 2022*, (UNCITRAL, 28. ožujka 2022.) 6 https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/summary_informal_meetings_2-3_march_2022.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.

²¹ Članak 25. Nacrta statuta stalnog žalbenog mehanizma za rješavanje investicijskih sporova (2025.).

²² Podnesak Europske unije i njezinih država članica (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.) 3-4 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1> pristupljeno 22. siječnja 2026.

²³ Tajništvo UNCITRAL-a WG, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the Podnesak Europske unije i njezinih država članica* (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.) 3-4 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1> pristupljeno 22. siječnja 2026.

sistema ISDS-a također je odgađana i produljena kako bi se intenziviralo razmatranje MIC-a, iako bi mogla biti brža i korisnija za nadilaženje postojećih rizika.²⁴ Takav ishod bio je i neminovan s obzirom na opseg potrebnih diskusija o MIC-u na račun ostatka agende WGIII, o čemu svjedoče reakcije na prijedlog MIC-a drugih država koje su opisane u sljedećem poglavlju.²⁵

²⁴ Judge Charles Brower i Jawad Ahmad, *Why the Demolition Derby that Seeks to Destroy Investor-State Arbitration?* (Southern California Law Review, Volume 91, broj 6, rujan 2018.) 1142–1144; Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of Investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the Government of Bahrain* (UNCITRAL, 29. kolovoza 2019.) 5 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.180> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of Investor-State dispute settlement (ISDS), Submission from the Republic of Korea*, UNCITRAL (31. srpnja 2019.) 6-7 <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.179> pristupljeno 22. siječnja 2026. Iako su predsjedatelji i delegacije na 52. zasjedanju WGIII izrazili zabrinutost zbog tempa i dinamike napretka u preostalim pitanjima reformske agende, Tajništvo je preostala zasjedanja planirana za 2026. potaknulo da trebaju nastaviti paralelne diskusije o proceduralnim reformama i stalnom investicijskom sudu. Delegacije u WGIII također su zatražile od Tajništva da izradi odvojene statute za prvostupanjski i žalbeni mehanizam, što će vjerojatno dalje produžiti predstojeća zasjedanja. Planirano je da se ovi instrumenti iznesu na 59. zasjedanju Komisije u 2026., ali trenutačno nije jasno koji će instrument biti prioritet. Ostatak reformskih instrumenata, uključujući Nacrt statuta Savjetodavnog centra i nacrt Smjernica za sprečavanje investicijskih sporova, dalje se razvijaju na neformalnim sastancima zainteresiranih zemalja. Tajništvo UNCITRAL-a, *Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its fifty-second session (Vienna, 22–26 September 2025)* 19 (UNCITRAL, rujan 2025.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/acn9-1238-e_advance_copy.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.; Lise Johnson, 'Implementing the Reform Idea: Taking stock of states' efforts to manage their investment treaties' (IISD Investment Treaty News, 13, siječanj 2024.), <https://www.iisd.org/itn/2024/01/13/implementing-the-reform-idea-taking-stock-of-states-efforts-to-manage-their-investment-treaties/> pristupljeno 22. siječnja 2026.

²⁵ Države su izrazile zainteresiranost u WGIII za pitanja izvan okvira proceduralne reforme, uključujući obavezne domaće pravne lijekove (Indonezija i Maroko), uvođenje obaveza za investitore i standarde za odgovorno i održivo poslovanje (Indonezija, Južnoafrička Republika, Tajland) te ciljne ISDS-ove reforme kako bi se ograničile neosnovane tužbe, umanjili troškovi i ubrzao tok postupka (Bahrein, Brazil, Indonezija, Maroko itd.). Države tzv. globalnog juga su također kontinuirano isticale pitanja utvrđivanja iznosa odštete, odgovornosti, troškova, kamata, dokaza i vanjskog financiranja. Vidi South Centre (n 8.) 4, 8. Istovremeno, ICSID je uspješno zaključio izmjene svojih pravila 2022. godine nakon diskusija i konzultacija s državama članicama ICSID-a. Mnoga od ICSID-ovih pravila već se smatraju adekvatnima za ISDS-ovu reformu u skladu s izraženim potrebama delegacija WGIII. ICSID 2022 Pravila i regulacije <https://icsid.worldbank.org/rules-regulations/2022-rules-and-regulations/resources> pristupljeno 22. siječnja 2026. godine; Anthea Roberts i Taylor St John, *UNCITRAL and ISDS Reform: Visualising a Flexible Framework* (EJIL: Talk!, 24. listopada 2019.) <https://www.ejiltalk.org/uncitral-and-isds-reform-visualising-a-flexible-framework/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; José E. Alvarez, *The Return of the State* [2012] 20 Minn J Int Law 223; José E. Alvarez, *ISDS Reform: The Long View*, ICSID Review, Vol. 36, br. 2 [202], 253–277, 259.

3. Diskusija prijedloga EU-a za MIC unutar UNCITRAL-ova WGIII

Model MIC-a nije prihvaćen s entuzijazmom unutar WGIII, bez obzira na ranije iznesene stavove delegacija o potrebi za rebalansiranjem sistema za rješavanje investicijskih sporova u korist država i prednostima koje je EU izložio u svojem prijedlogu.²⁶ Kritike unutar WGIII i među drugim akterima (međunarodnim razvojnim i akademskim institucijama, nevladinim organizacijama i poslovnim zajednicama) ukazale su na brojne rizike systemske reforme kroz MIC, počevši od upitne potrebe i mogućnosti za osnivanje MIC-a, moguće neočekivane posljedice za pravnu sigurnost, neovisnost i političke utjecaje unutar sistema kojim u potpunosti upravljaju države.²⁷ Osim ovih okvirnih rizika, žalbena nadležnost MIC-a bi mogla rezultirati „lošim” odlukama s obvezujućim pravnim efektima na druge slučajeve i znatno dužim i skupljim postupcima.²⁸ S obzirom na stroge i ograničene uvjete za izbor i imenovanje sudaca MIC-a, moguće je da dođe do nedostatka kvalificiranih kandidata koji će biti voljni prihvatiti ove pozicije, što bi moglo umanjiti kvalitetu presuda tribunala i raznolikost samih sudaca.²⁹

---

²⁶ Nikos Lavranos, *The Outcome of the UNCITRAL July 2017 Meeting: The First Steps Towards a Multilateral Investment Court (MIC)* (WÖSS & PARTNERS NEWSLETTER, (Aug. 7, 2017), 5–6.

²⁷ Francesca Farrington i Nevena Jevremović, *Between a rock and a hard place: the impact of replacing or abolishing ISDS on investment-affected parties* (Journal of International Dispute Settlement, Volume 16, Issue 3, [September 2025] idaf023, <https://doi.org/10.1093/jnlids/idaf023> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Céline Braumann and August Reinisch, ‘Investment Court Systems’ 5-6, Max Planck Encyclopedias of International Law [MPIL], (2018) <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law-mpeipro/e3459.013.3459/law-mpeipro-e3459?print=pdf> pristupljeno 22. siječnja 2026.

²⁸ UNCITRAL Working Group III, *EU Proposal for a Multilateral Reform of Investment Dispute Resolution – Position Paper By the Center for International Environmental Law (CIEL)* (15. ožujka 2017.) 5-6 https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2017/06/CIEL_Position_Paper_on_the_EU_proposal_for_MIC_march_15.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.; Layla Hughes, *A Multilateral Investment Court will Further Empower Corporations at the Expense of People and the Environment* (CIEL Blog, 28. srpnja 2017.) <https://www.ciel.org/multilateral-investment-court-will-empower-corporations-expense-people-environment/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Margie-Lys Jaime, ‘Could an Appellate Review Mechanism “Fix” the ISDS System?’ (Kluwer Arbitration Blog, 11. veljače 2021.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/could-an-appellate-review-mechanism-fix-the-isds-system/> pristupljeno 22. siječnja 2026.

²⁹ Katia Fach Gómez, Diversity and the Principle of Independence and Impartiality in the Future Multilateral Investment Court (MIC), u *The Law & Practice of International Courts and Tribunals*, No. 1 [2018] 4-8 https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3100951 pristupljeno 22. siječnja 2026.; Puloma Mukherjee i Mark Konstantinidis, ‘Does the approach of the Multilateral Investment Court to appointment of judges appropriately balance interests of States and investors? Report from the Third Young Investment Treaty Forum Debate’ (British Institute for International and Comparative Law, 2022) <https://www.biicl.org/blog/57/>

Neke su države bile manje izričite u kritikama MIC-ova modela, ali su nastavile ravnopravno sudjelovati u diskusijama o svim reformama na dnevnom redu WGIII, u skladu sa svojim prioritetima.³⁰ Države su mahom bile zainteresirane da se najprije raspravlja o pitanjima za koja se mogu „rano ubrati“ plodovi reforme, neovisno o ishodu strukturalnih prijedloga.³¹

Tijekom 52. zasjedanja WGIII koje je mahom bilo posvećeno diskusiji nacрта statuta MIC-a, države nisu izrazile opću podršku za MIC, u iščekivanju dodatnih pojašnjenja i konzultacija na ovu temu. Stoga, čak i ako MIC postane dio gradivnog tijela ISDS-ove reforme, i dalje nije zajamčeno da će sama institucija zaživjeti kao multilateralni mehanizam za rješavanje investicijskih sporova.³²

Poslovna zajednica je također reagirala na sličan način, ističući moguće rizike koje bi MIC prouzrokovao, uključujući eliminaciju autonomije volje stranaka, kršenje

---

does-the-approach-of-the-multilateral-investment-court-to-appointment-of-judges-appropriately-balance-interests-of-states-and-investors?DownloadPDF=1 pristupljeno 22. siječnja 2026.; Andrea K. Bjorklund, Daniel Behn, Susan Franck, Chiara Giorgetti, Won Kidane, Arnaud de Nanteuil i Emilia Onyema, *The Diversity Deficit in International Investment Arbitration* (Academic Forum on ISDS, Concept Paper 2020/1, 15. siječnja 2020.) 21–2.

³⁰ Vidi općenito, Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Note by the Secretariat* (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.166>; Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) – Addendum (Tabular presentation), Note by the Secretariat* (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.166/Add.1> pristupljeno 22. siječnja 2026.

³¹ Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement: Submission from the Government of Costa Rica* (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) 2 UNDocA/CN.9/WG.III/WP.178 pristupljeno 22. siječnja 2026.

³² Permanent Court of International Arbitration (PCA), *Building Blocks for a New ISDS System: Technical Challenges and Solutions* (Izvršetak s PCA događaja za WGIII, 3. travnja 2019.) <https://pca-cpa.org/en/uncitral-side-event/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a predstavilo je reformske instrumente kao „gradivne elemente” koji će biti formalizirani i ponuđeni državama za izbor reformskog paketa pristupanjem multilateralnom instrumentu za ISDS-ovu reformu (*Multilateral Instrument on ISDS Reform* (MIIR)). Prilikom pristupanja MIIR-u države potpisnice bi odabrale relevantne reformske protokole i dostavile listu investicijskih sporazuma na koje se relevantni protokoli odnose, čime bi postali njihovim dijelom. WGIII i dalje razvija Nacrt MIIR-a u vrijeme izrade ovog članka. Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS), Draft multilateral instrument on ISDS reform* (UNCITRAL WGIII, 8. srpnja 2024.) <https://uncitral.un.org/en/reformimplementation> pristupljeno 22. siječnja 2026.. Za preliminarnu analizu radnih dokumenata MIIR-a vidi Caroline Kittelmann i Sarah Lemoine, ‘An Overview of the First Draft of the Multilateral Instrument on ISDS Reform’ (Kluwer Arbitration Blog, 6. rujna 2024.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/an-overview-of-the-first-draft-of-the-multilateral-instrument-on-isds-reform/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Joshua Paine, ‘A Multilateral Instrument on ISDS Reform (MIIR): Selected Design Issues’, (European Journal of Investment Law (EJIL), 3. lipnja 2025.) <https://www.ejiltalk.org/a-multilateral-instrument-on-isds-reform-miir-selected-design-issues/> pristupljeno 22. siječnja 2026.

procesnih prava investitora, neutralnost tribunala i presuda.³³ U tom smislu komentatori su smatrali da MIC neće donijeti pozitivne promjene u odnosu na ISDS, nego da će samo stvoriti neravno prava sistem, ovoga puta u korist država.³⁴

Predstavnici nevladina sektora i aktivisti u području zaštite okoliša također su iznijeli svoje kritike na račun predloženog modela MIC-a, usprkos namjeri da zaštiti regulatorni prostor država domaćina investicija za zaštitu javnog interesa poput energetske tranzicije i klimatskih promjena. Iako su ostale dosljedne anti-ISDS-ovim principima, ove organizacije smatrale su da MIC donosi samo institucionalne promjene, dok i dalje omogućava stranim investitorima da tuže države i štite svoje interese na račun ciljeva suzdrživog razvoja.³⁵ Time je akcent stavljen na fundamentalni problem same mogućnosti pokretanja investicijskih sporova, bez obaveze da se prethodno iscrpe nacionalni administrativni i sudski mehanizmi i bez systemske integracije međunarodnih i domaćih zakona o zaštiti ljudskih, radničkih i okolišnih propisa. Usprkos navedenoj namjeri EU-a da putem ove reforme doprinese ciljevima održivog razvoja, model MIC-a nije ispunio očekivanja u ovom kontekstu.³⁶

Unutar WGIII Južnoafrička Republika iznijela je slične stavove u svojim komentarima na MIC, ističući kako bi ovaj prijedlog samo održao postojeće rizike *ad hoc* ISDS mehanizma u drugoj formi.³⁷ Slično nevladina sektoru, Južnoafrička Republika potvrdila je protivljenje pravu stranih investitora da direktnim tužbama protiv država kroz ISDS privatni akteri zadržavaju forum za otpor regulatornim mjerama suverena u područjima od javnog interesa poput zdravstva, radničkih prava i zaštite okoliša

---

³³ Vidi Tajništvo UNCITRAL-a, *Submission by the Corporate Counsel International Arbitration Group (CCLAG) to UNCITRAL Working Group III* (UNCITRAL WGIII, 18. prosinca 2019.) 5–10 https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/cciaq_isds_reform_0.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.

³⁴ Columbia Center for Sustainable Investment (CCSI), *Position Paper in support of opinions expressed in response to the European Commission's "Public consultation on a multilateral reform of investment dispute resolution"* (CCSI, 2017. godine) 2–4 <https://ccsi.columbia.edu/content/public-consultation-multilateral-reform-investment-dispute-settlement> pristupljeno 22. siječnja 2026.

³⁵ CIEL, 'EU Proposal for a Multilateral Reform of Investment Dispute Resolution – Position Paper By the Center for International Environmental Law (CIEL)' (CIEL, 15. ožujka 2017.) 4 https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2017/06/CIEL_Position_Paper_on_the_EU_proposal_for_MIC_march_15.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.; Europska komisija, 'Concept Paper, Investment in TTIP: The Path for Reform' (EC, 5. svibnja 2015.) 5 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/may/tradoc_153408.PDF; CIEL (n 36, 5).

³⁶ Za pregled EU-ove investicijske politike i propisa vidi Europska komisija, 'European Commission, Trade for all: Towards a more responsible trade and investment policy' (2015.) 18 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.

³⁷ Vidi, npr., Tajništvo UNCITRAL-a, *Submission by the government of South Africa to UNCITRAL Working Group III*, UNCITRAL, (July 17, 2019) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.176> pristupljeno 22. siječnja 2026.

(među ostalim).³⁸ Osim toga, MIC bi i dalje omogućio odštetu za izgubljene profite, bez mogućnosti lokalnih zajednica da efektivno sudjeluju u postupku u svrhu zaštite vlastitih ljudskih i imovinskih prava ugroženih zbog privatnih interesa.³⁹ MIC bi, u ovom smislu, donio samo „kozmetičke” izmjene, ali ne bi u konačnici riješio dublje probleme od kojih mnogi proizlaze iz širokih i neravnopravnih standarda zaštite investicija.⁴⁰

Nakon uvida u obrise i prve reakcije na EU-ov prijedlog MIC-a jasno je da nije dobio podršku kao sistematska reforma ISDS-ova sistema, barem u postojećem obliku koji je tema diskusija unutar WGIII.⁴¹ U nastavku članka procijenit ćemo donosi li postojeći nacrt MIC-ova statuta u WGIII korisne izmjene ili i dalje ostavlja značajan prostor i pitanja za razmatranje.

4. Nacrt statuta Stalnog suda i apelacijskog tribunala UNCITRAL-ova WGIII

Diskusije tijekom 52. zasjedanja WGIII u Beču bile su posvećene detaljnom razmatranju Nacrta statuta Stalnog suda i apelacijskog tribunala koji je objavilo tajništvo UNCITRAL-a nakon preliminarnih diskusija.⁴² Iako WGIII teži postizanju konkretnijih dogovora i napretka prema usvajanju reformskih instrumenata, detaljniji uvid u odredbe Nacrta statuta otkrio je niz otvorenih pitanja i nejasnoća koje su vidljive iz teksta i na koje su upozorile delegacije na WGIII. Kako su ova pitanja i dalje vezana uz prepoznate rizike prelaska na MIC i brojne strukturalne i institucionalne funkcije Stalnog suda, iznalaženje adekvatnih odgovora bit će odlučujući faktor za usvajanje i uspješnost MIC-a kao reforme za ISDS.⁴³ Ove diskusije dodatno su usmjerile

---

³⁸ *Ibid.*, 12–15.

³⁹ *Ibid.*, 14.

⁴⁰ Vidi, npr., Jonathan Bonnitcha i Zoe Phillips Williams, *Investment Dispute Prevention and Management Agencies – Toward a more informed policy discussion* (Institute for International Sustainable investment (IISD) siječanj 2022.) <https://www.iisd.org/system/files/2021-10/investment-dispute-prevention-management-agencies-policy-discussion.pdf> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁴¹ WGIII materials.

⁴² Vidi generalno WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 19. UNCITRAL WGIII odlučilo je da će agenda predstojećih sesija biti podijeljena između proceduralnih reformi i MIC-a, što je Tajništvo nazvalo delikatnim kompromisom kako bi novi reformski instrumenti mogli biti spremni za razmatranje Komisije u srpnju 2026.

⁴³ Malcolm Langford, Gabrielle Kaufmann-Kohler, Michele Potestà and Daniel Behn, *UNCITRAL and Investment Arbitration Reform: Matching Concerns and Solutions – An Introduction*, 21(2–3) Journal of World Investment and Trade (2020) 169–171.

dinamiku u WGIII od težnje za multilateralnim konsenzusom prema prihvatljivim kompromisima.

U nastavku slijedi pregled glavnih otvorenih pitanja i njihova utjecaja na legitimitet i prihvaćanje prijedloga za osnivanje MIC-a kao adekvatne zamjene za investicijsku arbitražu, unutar ISDS-ove reforme WGIII i nakon završetka njezina mandata.⁴⁴

4.1. Strukturalna pitanja unutar MIC-a

Države koje su izrazile zabrinutost o postavljanju prioriteta i tempa reforme ISDS-a istaknule su prije svega kako ne postoji konsenzus o potrebi za osnivanjem stalnog investicijskog suda i da ostaju rezervirane u vezi s ovim tipom reforme dok paralelno razmatraju konkretnija proceduralna rješenja.⁴⁵ Ovaj stav zadržan je i od strane država poput Kanade koje su već u bilateralnim sporazumima s EU-om prihvatile ICS i tranzicijsku odredbu za MIC, nakon što bude osnovan.⁴⁶ Stoga je diskusija o Nacrtu statuta vođena u ovom kontekstu, bez zauzimanja konačnog stava o podršci modelu MIC-a.

WGIII i dalje nije podržao konkretnu arhitekturu MIC-a, odnosno hoće li biti formiran kao prvostupanjski sud s integriranim žalbenim vijećem ili će dvije neovisne instance biti prihvatljivije kao reformski model. Delegacije su potvrdile težnju da MIC u svakom slučaju treba osigurati dosljednost, preciznost i neovisnost u odlučivanju,

---

⁴⁴ Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible Reform of Investor-State Dispute Settlement (ISDS) Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS), Draft multilateral instrument on ISDS reform*, UNCITRAL, (July 08, 2024) <https://uncitral.un.org/en/reformimplementation>; članci 1–2 i paragrafi 3, 7–11); Anthea Roberts i Taylor St John, *UNCITRAL and ISDS Reform: Visualising a Flexible Framework* (EJIL:Talk, Oct. 24, 2019) <https://www.ejiltalk.org/uncitral-and-isds-reform-visualising-a-flexible-framework/> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Joshua Paine, *A Multilateral Instrument on ISDS Reform (MIIR): Selected Design Issues*, EJIL:Talk, (June 03, 2025) <https://www.ejiltalk.org/a-multilateral-instrument-on-isds-reform-miir-selected-design-issues/> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁴⁵ Audiozapisi zasjedanja WGIII su dostupni na: <https://uncitral.un.org/en/audio#03> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁴⁶ Članak 8.29 CETA-e pod nazivom „Osnivanje multilateralnog investicijskog tribunala i žalbenog mehanizma” glasi: „Ugovorne strane će zajedno s drugim trgovinskim partnerima raditi na osnivanju multilateralnog investicijskog tribunala i žalbenog mehanizma za rješavanje investicijskih sporova. Nakon osnivanja ovog multilateralnog mehanizma Zajednički odbor CETA-e će usvojiti odluku kojom uređuje rješavanje sporova iz ovog poglavlja pred multilateralnim mehanizmom i usvojiti će odgovarajuće tranzicijske propise.” Također vidi članak 3.12 Sporazuma o zaštiti investicija između EU-a i Singapura (2018.) i članak 3.41 Sporazuma o zaštiti investicija između EU-a i Vijetnama (2018.) koji detaljnije opisuju pristup i efekte pregovora o MIC-u. Investicijska poglavlja ovih sporazuma još nisu stupila na snagu u iščekivanju ratifikacije država članica EU-a.

kao i stručnost, dostupnost i efikasnost sudaca s općim ciljem izbjegavanja daljnje fragmentacije sistema.⁴⁷

WGIII je također razmotrio neke hibridne opcije poput nadležnosti žalbenog tribunala da odlučuje o žalbama protiv arbitražnih presuda, bez obzira na to djeluje li tribunal kao drugi stupanj MIC-a ili kao odvojena institucija.⁴⁸ Pritom bi pristupanje ovim mehanizmima moralo biti dobrovoljno, a države članice bi financijski doprinosile samo odabranom mehanizmu. Takva fleksibilnost korisna je za nadilaženje dugotrajnih rasprava o pojedinačnim stavovima među državama različitog pravnog okvira, ali nužno ograničava usklađenost reforme ISDS-a na međunarodnom nivou.⁴⁹

Iako još nema konkretne odluke o adekvatnoj strukturi stalnih tribunala, ovo pitanje će morati biti riješeno kako bi se MIC uvrstio u planirani multilateralni instrument za ISDS-ovu reformu (Multilateral Instrument for ISDS Reform (MIIR)) kao element reformskog paketa WGIII.⁵⁰ Osim toga, kako je navelo Tajništvo UNCITRAL-a, potrebno je utvrditi „...opseg nadležnosti žalbenog tribunala (u sporovima na osnovi investicijskih sporazuma, ugovora i nacionalnih zakona), kao i prirodu žalbene nadležnosti (odnosno njezinu isključivost), način pristupanja nadležnosti žalbenog tribunala i odnos žalbene nadležnosti i postojećih pravnih mehanizama u međunarodnim konvencijama (Newyorška i ICSID-ova konvencija) kao i institucionalnim pravilima.” Kako ovo zasjedanje WGIII nije rezultiralo potrebnim odlukama, niti postoje konkretna rješenja u Nacrtu statuta, preostaje da se rasprave nastave sljedećem periodu.

4.2. Pravni učinak i izvršivost žalbenih odluka

Osim preliminarne aspekta strukture i funkcija stalnih tribunala postoje i bitna pravna pitanja vezana uz žalbeno vijeće koja zahtijevaju intenzivnije rasprave unutar WGIII. Među ostalim, potrebno je utvrditi opseg i pravni učinak žalbenih odluka, moment izvršivosti arbitražnih presuda u nadležnosti žalbenog tribunala, standarde odlučivanja o žalbi i ovlasti za vraćanje presude na reviziju nižim instancama (prvostupanjski tribunal ili arbitražni tribunal).⁵¹ Unutar diskusije u WGIII javilo se i pitanje mogućnosti da žalbeni tribunal odlučuje o žalbama na odluke prvostupanj-skih tijela po prethodnoj žalbi, posebno u kontekstu rizika koji proizlazi iz takvih

⁴⁷ WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 14.

⁴⁸ Tajništvo UNCITRAL-a, *Structure and design of a standing mechanism*, 4–6, 12.

⁴⁹ *Ibid.*, 2.

⁵⁰ Vidi generalno Tajništvo UNCITRAL-a, ‘Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Draft multilateral instrument on ISDS reform’ (UNCITRAL, 08 July 2024) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.246> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁵¹ WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 12–3.

ovlasti za kreiranje „žalbenog ciklusa” i vezanih zloupotreba i troškova. Delegacije su smatrale da je kompromisno rješenje u Nacrtu statuta žalbenog tribunala dovoljno balansirano da ublaži ove rizike. Naime, članak 29. Nacrta statuta propisuje samo dvije osnove za reviziju, i to u slučaju da prvostupanjski sud ne postupi po nalogu žalbenog tribunala i ako odluka izlazi izvan okvira žalbe.⁵²

Samo ovaj primjer konkretnog pitanja vezanog uz žalbeni postupak upućuje na isprepletenu prirodu potrebnih reformi, pri čemu bi bilo teško izolirano promatrati strukturalna, funkcionalna i pravna pitanja u razmatranju uređenja MIC-a. To se pogotovo odnosi na predloženi MIC-ov model dvostupanjskog tijela za koji se zalaže EU, a koji i dalje nije naišao na univerzalnu podršku na multilateralnom nivou.⁵³ U tom smislu je Tajništvo UNCITRAL-a na zahtjev WGIII izradilo odvojene nacрте prvostupanjskog i žalbenog tribunala nakon 52. zasjedanja.⁵⁴

U pogledu izvršivosti presuda stalnih investicijskih tribunala centralna pitanja proizlaze iz njihove potencijalne interakcije s postojećim propisima i mehanizmima u skladu s nacionalnim zakonodavstvima i međunarodnim okvirima među kojima se ističu Newyorška konvencija i ICSID-ova konvencija. Kako WGIII još nije predložio interni model za priznavanje i izvršenje presuda stalnih tribunala, potrebno je prilagoditi status i opseg njihovih odluka postojećem pravnom okviru kroz koji bi se primjenjivale na međunarodnom nivou, posebno ako MIC bude funkcionirao u koegzistenciji s postojećim pravilima.

Odlučivanje o ovim pitanjima dodatno je komplicirano u kontekstu nadležnosti žalbenog vijeća da vraća presude na reviziju prvostupanjskog tribunala, posebno u pogledu usklađivanja standarda izvršenja presuda na različitim nivoima (odnosno, je li riječ o prvostupanjskoj, žalbenoj ili presudi po reviziji).

---

⁵² Članak 33(5) Nacrta statuta stalnog mehanizma za investicijske sporove; WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 13.

⁵³ Vidi Tajništvo UNCITRAL-a, ‘Submission of the European Union and its Member States on certain aspects concerning the jurisdiction of the Standing Mechanism’ (datum nije naznačen u dokumentu) para 39 2025.03.24_submission_eueums_jurisdiction_standing_mechanism.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026. Pregled pitanja razmatranih u ranoj fazi identificiranja područja reforme vidi u: For an overview of the issues //docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.145 pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its resumed fortieth session (Vienna, May 4-5 2021) https://documents.un.org/symbol-explorer?s=A/CN.9/1054&i=A/CN.9/1054_2924433 pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, *Possible workplan for Working Group III* <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, *Establishing a standing mechanism for the settlement of international investment disputes*, <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Ad> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁵⁴ WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 19, para 135.

U kontekstu izvršenja u skladu s ICSID-ovom konvencijom, ICSID je za WGIII pripremio analizu moguće *inter se* izmjene konvencije kako bi se omogućila nadležnost žalbenog tribunala nad arbitražnim presudama koje bi inače bile izuzete iz ovog režima.⁵⁵ Međunarodnopravni standardi za *inter se* izmjene međunarodnih sporazuma koje propisuje članak 41. Bečke konvencije o pravu međunarodnih sporazuma dozvoljavaju ovakve izmjene, pod uvjetom da su izričito dozvoljene sporazumom.⁵⁶ U suprotnom, ako sporazum ne adresira moguće modifikacije, ona je moguća sve dok ne sprječava ostvarivanje prava i obaveza drugih sporazumnih strana i ako se ne odnosi na odredbu čija bi izmjena bila protivna ciljevima i svrsi sporazuma.⁵⁷

Osim kompleksnosti mogućih rješenja, isključiva žalbena nadležnost u dvije paralelne institucije s različitim standardima i ishodima riskira dodatnu fragmentaciju u suprotnosti s reformskim ciljevima WGIII o dosljednosti presuda. Ako je slučaj vezan uz investicijski sporazum između država od kojih je samo jedna pristupila apelacijskom tribunalu, ostaje nejasno kako bi se riješio sukob primjenjivih normi da bi se ispravno utvrdila žalbena nadležnost.

Preliminarna analiza ICSID-a i drugih komentatora ne upućuje na značajne prepreke *inter se* izmjene na osnovi ICSID-ove konvencije i Bečke konvencije, iako postoje argumenti na obje strane debate.⁵⁸ Međutim, kako i dalje postoje brojna ključna pitanja strukture, funkcionalnosti i procedura stalnih tribunala o kojima WGIII tek treba odlučiti, pravila o izvršenju presuda i modifikacija ICSID-ove konvencije neće u skorije vrijeme biti adresirana.⁵⁹

---

⁵⁵ Vidi generalno ICSID, 'Note on a Potential Inter Se Modification of the ICSID Convention, The Possibility of Submitting ICSID Awards for Appeal before the Appeals Tribunal under the Draft Statute of a Standing Mechanism for the Resolution of International Investment Disputes' (ICSID, 1. travnja 2025.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/icsid_-_note_on_a_potential_inter_se_modification_of_the_icsid_convention.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.. ICSID i PCA su ponudili svoje usluge administracije i registracije sporova u sklopu stalnih mehanizama.

⁵⁶ Bečka konvencija o pravu međunarodnih sporazuma (Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT)) (sklopljena u Beču 23. svibnja 1969., a stupila na snagu 27. siječnja 1980.), Ujedinjeni narodi, Serija međunarodnih sporazuma, vol. 1155, 331.

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ Nicolas Jansen Calamita, *The (In)Compatibility of Appellate Mechanisms with Existing Instruments of the Investment Treaty Regime* [2017] 18 JWIT Sec II.2; Albert Jan van den Berg, *Appeal Mechanism for ISDS Awards: Interaction with the New York and ICSID Conventions*, [2019] ICSID Review - Foreign Investment Law Journal, Volume 34, Issue 1, Winter 2019, Pages 156–189, 186 <https://doi.org/10.1093/icsidreview/siz016> posjećeno 22. siječnja 2026.

⁵⁹ WGIII Izvještaj (listopad 2025.) 19.

4.3. Izazovi i otvorena proceduralna pitanja izvan okvira WGIII

Nakon što je WGIII podržao izradu odvojenih statuta za Stalni prvostupanjski i žalbeni tribunal, jasno je da će biti potrebno odvojeno razmotriti operativna i procesna pitanja oba tijela, osim nabrojanih otvorenih pitanja koja su trenutačno na dnevnom redu WGIII.⁶⁰ Trenutačni nacrti statuta samo naznačuju područja za koja je potrebno usvojiti pravila nakon osnivanja MIC-a, i to od strane njegovih upravnih tijela. To bi značilo da bi države zainteresirane za pristupanje MIC-u morale prihvatiti ovaj nepotpuni okvir u iščekivanju da institucije interno donesu odgovarajuće propise. Zemlje u razvoju i manje razvijene zemlje ostale bi u dodatnoj neizvjesnosti jer trenutačni nacrti statuta ne garantiraju punu zastupljenost svih država članica MIC-a u njegovim upravljačkim tijelima.⁶¹ Stoga je korisno izložiti niz pitanja čija se regulacija očekuje nakon završetka mandata WGIII, uključujući pravni status, lokaciju i imunitet MIC-a, sastav i kvalifikacije uprave, osoblja i tribunala, pravila izbora, glasanja i neovisnosti uprave, administrativne i operativne propise te formu prihvaćanja nadležnosti MIC-a, preliminarne korake i procedure.⁶²

4.4. Pravila postupanja i administracije slučajeva MIC-a

Osim ovih operativnih pravila potrebno je urediti pravila vezana uz Stalni tribunal kao mehanizam za rješavanje investicijskih sporova i pojedinačnih panela koji će odlučivati o pojedinačnim sporovima. To bi uključivalo i sastav uprave Tribunala, depozitara i registrara.⁶³

Drugi organi MIC-a u kojima bi bile zastupljene članice MIC-a također bi trebali biti formirani uz odgovarajuće parametre i pravila, počevši s Uredom komore država članica (predsjedatelji/predsjedateljice i zamjenici), financiranje i naknada za organe Ureda, njihov mandat i procedure.⁶⁴ Isto će biti potrebno za Tribunal kao mehanizam za rješavanje investicijskih sporova i pojedinačne panele.⁶⁵

---

⁶⁰ Nacrt statuta stalnog žalbenog tribunala za rješavanje investicijskih sporova (Tajništvo UNCITRAL-a, 23. listopada 2025.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.259> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Nacrt statuta stalnog žalbenog tribunala za rješavanje investicijskih sporova (Tajništvo UNCITRAL-a, 23. listopada 2025.) <https://undocs.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.260> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁶¹ Vidi South Centre (n. 8) 4.

⁶² Članak 4. Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁶³ Članci 3. – 10. Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁶⁴ *Ibid.*

⁶⁵ *Ibid.*

4.5. Financiranje MIC-a

Financiranje stalnih tribunala pitanje je od posebne važnosti za države koje razmatraju osnivanje MIC-a, posebno ako bi se radilo o neovisnom prvostupanjskom i žalbenom tribunalu. To pitanje moglo bi biti odlučujuće za opravdanost i isplativost MIC-a kao održive reforme ISDS-ova sistema, posebno za zemlje u razvoju i manje razvijene zemlje.⁶⁶ Modeli koji su do sada predloženi unutar WGIII uključuju kombinaciju početnih i godišnjih naknada država članica, naknada za troškove korisnika MIC-a i donacije od državnih i nevladinih aktera. Donacije su već prije uzrokovale opsežnu diskusiju u kontekstu financiranja Savjetodavnog centra za države, pri čemu su vanjske donacije nevladinih aktera izazvale burne reakcije zbog rizika od neželjenog utjecaja i sukoba interesa.⁶⁷ Iako je neupitno da donacije mogu doprinijeti održivosti i funkcioniranju tribunala, nužni su odgovarajući parametri za kontrolu i sprečavanje zloupotrebe ili neželjenog utjecaja vanjskih faktora na neovisnost ovih institucija i sudaca. Postojeći Nacrt statuta propisuje samo da bilo kakve donacije moraju biti usklađene s ciljevima tribunala, dok su konkretna pravila i uvjeti ostavljeni za naknadno odlučivanje uprave MIC-a.⁶⁸ Samim tim još jedno ključno preliminarno pitanje za mnoge države ostaje nejasno prije osnivanja tribunala, čime se otežava postizanje dogovora (konsenzusom ili kompromisom) o prihvatanju MIC-a kao sistemskog reformskog okvira.

4.6. Odlučivanje unutar MIC-a

Za odlučivanje o svim navedenim pitanjima unutar samih tribunala potrebno je utvrditi pravila zastupljenosti i prava glasa država članica, uključujući potrebne većine, kao i za naknadne izmjene statuta.⁶⁹ S obzirom na to da će i Regionalne ekonomske organizacije (Regional Economic Integration Organizations (REIOs)) poput EU-a imati pravo pristupanja tribunalu, njihovo sudjelovanje trebat će urediti u kontekstu glasačkih prava u upravnim organima u odnosu na njihove države članice.⁷⁰ To pitanje imat će značajan utjecaj na ravnopravnost, zastupljenost i neutralnost MIC-a kao institucije i mehanizma za rješavanje investicijskih sporova (posebno u kontekstu imenovanja i izbora sudaca te proceduralnih pravila).

---

⁶⁶ *Ibid.*, članak 25.

⁶⁷ Tajništvo UNCITRAL-a, 'Sample budget and financing of an Advisory Centre' (UNCITRAL, travanj 2024.).

⁶⁸ Članak 25. Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁶⁹ *Ibid.*, članci 4., 5., 11., 13., 29.

⁷⁰ *Ibid.*, članak 29.(2).

Trenutačna verzija Nacrta statuta propisuje da će svaka država članica imati jedan glas, dok bi broj glasova REIO-a bio jednak broju njihovih članica, u kojem slučaju države članice ne bi pojedinačno glasale (i obrnuto, tamo gdje članice REIO-a iskoriste pravo glasa, sam REIO ne bi glasao).⁷¹ Tako je riječ o generalno razumljivom i balansiranom rješenju, njegova primjena ne bi bila jednako utjecajna za sve REIO-e koji bi mogli pristupiti MIC-u. Kako je EU glavni arhitekt i zagovornik uspostavljanja investicijskog suda u okviru reforme ISDS-a, njegove preferencije mogle bi dominirati u fazi usvajanja prvobitnih internih pravila tribunala dok ova tijela budu imala manji broj članica. Time bi odluke EU-a dobile disproporcionalnu važnost u uređenju ključnih strukturalnih, funkcionalnih i proceduralnih pitanja, dok bi ostale delegacije u WGIII imale priliku da naknadno pokušaju utjecati na ova pravila nakon što podrže sistemsku reformu na multilateralnom nivou na osnovi polovičnog uređenja. Utjecaj prvobitnih pravila još je značajniji jer Nacrt statuta omogućava deklaracije pristupaćim članicama, ali ne dopušta rezervacije, osim onih koje su izričito propisane.⁷²

Sva navedena pitanja, bilo da preostaju za odlučivanje unutar WGIII ili će čekati osnivanje MIC-a, nisu jednostavno rješiva na međudržavnom nivou. Stoga je sve izvjesnije da će sistemska reforma ISDS-a u najbolju ruku potrajati duže ako EU namjerava proširiti model MIC-a izvan svojih granica.

4.7. Prihvatanje nadležnosti MIC-a

U kontekstu reformskih opcija za prihvatanje nadležnosti MIC-a Nacrt statuta trenutno propisuje tri opcije za razmatranje WGIII u kontekstu MIIR-a prilikom pristupanja tribunalima: (i) automatska ekskluzivna nadležnost MIC-a za sporove koji proizlaze iz investicijskih sporazuma koje države uvrste na listu primjene; (ii) izričito prihvatanje nadležnosti za pojedinačne uvrštene sporazume; (iii) automatska nadležnost za sve uvrštene sporazume, uz opciju izuzimanja pojedinačnih sporazuma.⁷³ Sličan način prihvatanja nadležnosti MIC-a mogao bi biti primijenjen ako MIC bude usvojen kao protokol multilateralnog sporazuma za ISDS-ovu reformu (MIIR).⁷⁴ Tako bi države prihvaćale nadležnost tribunala za sporazume uvrštene na listu primjene konkretnog protokola i u skladu s navedenim opcijama za isključivu nadležnost (što još nije dogovoreno u WGIII). Opcija (ii) bila bi rijetki izuzetak od prethodno navedenog generalnog pravila koje isključuje rezervacije na primjenu Statuta MIC-a.

---

⁷¹ *Ibid.*

⁷² Članak 26. Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁷³ *Ibid.*, članak 14. Također vidi Report from the UNCITRAL WGIII 52nd session (n. 30), para. 130.

⁷⁴ *Ibid.*, članak 14.(2).

Slično kao i MIC, MIIR i dalje nije u potpunosti razvijen unutar WGIII, tako da izbor bilo kojeg modela prihvaćanja nadležnosti tribunala i njihova međusobna interakcija (posebno u kontekstu odvojenog prvostupanjskog i žalbenog tribunala) ostaju otvoreni za daljnje razmatranje unutar WGIII.⁷⁵

4.8. Procesna pravila MIC-ovih panela

Pravila postupka panela MIC-a centralno su pitanje reforme ISDS-a jer bi njihova jasnoća, predvidivost i efikasnost trebali nadići mane i rizike postojećeg ISDS-ova postupka putem investicijske arbitraže. Osim toga, reformirana pravila trebala bi u procesnom smislu rebalansirati prava investitora i države za razliku od investicijske arbitraže za koju države smatraju da pretežno štiti interese stranih investitora u kontekstu procesa i ishoda. Iako Nacrt statuta uređuje određene proceduralne okvire, većina konkretnih procedura ostavljena je na odlučivanje upravnih tijela MIC-a.

Nacrt statuta u prvom redu odstupa od tradicionalnog ISDS-ova sistema u pogledu prava obiju stranaka da pokrenu postupak pred tribunalom, za razliku od postojećih arbitražnih klauzula u bilateralnim investicijskim sporazumima (BIT) i procesnim pravilima koje to pravo daju samo stranim investitorima.⁷⁶ Države su trenutačno ograničene na pravne mehanizme i lijekove dostupne na domaćem nivou ili na protutužbe u investicijskoj arbitraži (tamo gdje je to moguće).⁷⁷

Iako bi ova odredba mogla uravnotežiti okvire za rješavanje investicijskih sporova unutar MIC-a, aktivna legitimacija države protiv stranih investitora će biti korisna samo ako relevantni međunarodni sporazumi, zakoni i ugovori o investicijama propisuju konkretne i izvršive obaveze za strane investitore i ako mogu služiti kao osnova

---

⁷⁵ Neke smjernice za koordinaciju propisane su u člancima 4.(4), 6.(4)(f), 21., 25.(2) i 30. Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁷⁶ UNCTAD izvještava da je najveći broj investicijskih sporova i dalje zasnovan na sporazumima stare generacije, ali da su države u prethodnih pet godina usvojile sporazume s modernijim materijalnim i proceduralnim odredbama, uključujući alternative investicijskoj arbitraži. Vidi UNCTAD, IIA Issues Note: The reform of international investment agreements – state of play (IIA Issues Note no. 3, Dec. 2025) 2–4 https://unctad.org/system/files/official-document/diaepcbinf2026d1_en.pdf pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁷⁷ Dafina Atanasova, Carlos Adrián Martínez Benoit and Josef Ostránský, 'Counterclaims in Investor-State Dispute Settlement (ISDS) under International Investment Agreements (IIAs)' (Trade and Investment Law Clinic Papers (TILC), Centre for Trade and Economic Integration (CTEI), 2012) 11–37. Dosadašnja praksa pokazala je da opseg i ovlaštenje za podnošenje protutužbi države uvelike ovisi o odredbama klauzule o rješavanju sporova u primjenjivom sporazumu i nivou povezanosti protutužbe s tužbenim zahtjevom investitora. Vidi Mees Brenninkmeijer and Fabien Gélinas, 'Counterclaims in Investment Arbitration: Towards an Integrated Approach' ICSID Review – Foreign Investment Law Journal [2023] Volume 38, Issue 3, 567–594.

za tužbe. S obzirom na to da je najveći broj ISDS-ovih slučajeva i dalje zasnovan na sporazumima stare generacije koji ne propisuju nikakve obaveze za investitore, a samo 10 moderniziranih sporazuma (od kojih mnogi još nisu stupili na snagu), bit će potrebno ubrzati i ojačati reformu materijalnih odredaba međunarodnih sporazuma paralelno s reformom ISDS-a kako bi se ostvarili željeni efekti aktivne legitimacije država unutar MIC-ova sistema.⁷⁸

Što se tiče konkretnih pravila upravljanja MIC-ovim postupcima, Nacrt statuta također prepušta njihovo usvajanje upravnim tijelima MIC-a i tribunalima nakon njihova osnivanja. To uključuje raspoređivanje sudaca u panele za konkretne slučajeve, zamjenu sudaca diskvalificiranih na nacionalnoj osnovi, imenovanje dodatnih sudaca odobrenih od strane Odbora za izbor i mogućnost spajanja „sličnih” sporova u jedinstveni postupak. Osim toga, ključna pravila pokretanja i vođenja postupka, saslušanja, dokazivanja i odlučivanja ostaju i dalje nedefinirana u Nacrtu statuta i bila bi poznata tek kada se uprava MIC-a i tribunali usuglase i usvoje konkretne procesne okvire.

4.9. Neovisnost i nepristranost unutar MIC-a

U skladu s principima i prijedlogom EU-a u kontekstu reforme ISDS-a, jedna od glavnih stavki je težnja da jasno ograničen mandat MIC-ovih sudaca i stroga pravila o njihovoj neovisnosti i nepristranosti korigiraju postojeći sistem u kojem arbitri imaju diskrecijsko pravo da odlučuju o pitanjima od javnog interesa, bez obzira na netransparentan način imenovanja, nedostatak raznolikosti i adekvatnih pravila etike i postupanja.⁷⁹ Iako je WGIII 2023. usvojio (u principu) Kodeks postupanja za suce MIC-a, trenutni Nacrt statuta propisuje da će suci biti vezani ovim Kodeksom i pravilima koja će usvojiti Komora država članica nakon osnivanja stalnih tijela.⁸⁰ Stoga će biti potrebno za sve organe MIC-a i pojedinačne suce utvrditi pravila nominacije, izbora i imenovanja na panele te njihov mandat, naknadu, neovisnost, nepristranost, diskvalifikaciju i zamjenu sudaca.⁸¹

Osim standarda kojima se osigurava neovisnost i nepristranost tribunala u širem smislu i već imenovanih sudaca, nužno je osigurati isti nivo zaštite u samom postupku izbora i imenovanja sudaca, posebno u sistemu u kojem bi samo države članice MIC-a imale potpunu kontrolu nad tim postupkom. Nacrt statuta trenutno

---

⁷⁸ UNCTAD IIA Issues Note (n. 89) 3.

⁷⁹ Nacrti, komentari i finalni Kodeksi postupanja za arbitre i suce u investicijskim sporovima koji su usvojeni 2023. dostupni su na mrežnoj stranici UNCITRAL WGIII: <https://uncitral.un.org/en/codeofconduct> pristupljeno 22. siječnja 2026.

⁸⁰ Članak 9.(4) Nacrta statuta stalnog tribunala za investicijske sporove.

⁸¹ *Ibid.*, članci 11. – 13.

propisuje formiranje Odbora za izbor sudaca koji bi trebao procjenjivati kvalifikacije i neutralnost predloženih kandidata, no trenutna pravila ne garantiraju da će ih strane u sporu smatrati neovisnim i nepristranim (bilo da je riječ o državama koje su nedovoljno zastupljene u upravi MIC-a, ili stranim investitorima koji su potpuno isključeni iz postupka nominacije i imenovanja sudaca). Osim toga, Nacrt statuta omogućava državama članicama da nominiraju suce drugih nacionalnosti, dok bi mogući sukobi interesa bili utemeljeni na osnovi njihove države porijekla.⁸² Samim tim javlja se rizik od sukoba interesa ako manje razvijene zemlje imenuju pretežito arbitre iz Europe i SAD-a, koji bi moglo biti teže na vrijeme prepoznati, a koji bi značajno oslabio neutralnost postupka unutar MIC-ova sistema.

Nakon što se navedena pravila utvrde unutar WGIII i upravljačkih tijela MIC-a, bit će moguće razmotriti šire implikacije njegova internog uređenja u širem kontekstu ISDS-ove reforme u praksi, posebno u interakciji s ostalim reformskim instrumentima iz WGIII, uključujući Kodeks postupanja sudaca MIC-a⁸³, modelne propise i smjernice za medijaciju⁸⁴, set proceduralnih i kvazimaterijalnih pravila⁸⁵ i Savjetodavni centar za države u investicijskim sporovima.

5. Zaključak i pogled prema budućnosti

Analiza evolucije MIC-a od EU-ova prijedloga do statuta Stalnog investicijskog suda i apelacijskog tribunala upućuje na niz otvorenih pitanja koja nužno moraju biti riješena prije nego što MIC može zaživjeti kao systemska reforma postojećeg sistema ISDS-a. Iako bi predstojeća zasjedanja WGIII mogla donijeti potrebne odgovore, čini se kako će prenijeti ISDS-ovu reformu u drugo desetljeće bez izvjesnog vremenskog okvira za njezino zaključenje.⁸⁶ Samim tim željeni efekti reforme u praksi, kojima

---

⁸² *Ibid.*, članci 8. – 9.

⁸³ UNCITRAL, Code of Conduct for Arbitrators in International Investment Dispute Resolution and commentary (2023); UNCITRAL Code of Conduct for Judges in International Investment Dispute Resolution and commentary (adopted in principle in 2023).

⁸⁴ UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes (2023) (Annex: UNCITRAL Model Provisions on Mediation for International Investment Disputes).

⁸⁵ Tajništvo UNCITRAL-a, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Draft provisions on procedural and cross-cutting issues' (2025); Tajništvo UNCITRAL-a, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Annotations to the draft provisions on procedural and cross-cutting issues.'

⁸⁶ Težnja za kompromisnim rješenjima pojačana je zbog jasnog pritiska na UNCITRAL da kompleтира reformsku agendu WGIII zbog čega se ubrzava proces bez revidiranja otvorenih pitanja ili prethodno prihvaćenih rješenja. Ladan Mehranvar and Tarald Gulseth Berge, 'Time and Compromise in UNCITRAL's Working Group III' (European Journal for International Law (EJIL) 22. listopada 2025.).

je posvećen mandat WGIII, ostaju apstrakcije u beskrajnim krugovima diskusija i potrage za kompromisom koji produljuju *status quo*.

Iako je MIC predstavljen kao sveobuhvatna reforma koja bi istovremeno adresirala sve problematične aspekte postojećeg ISDS-ova sistema i investicijske arbitraže, i dalje ne postoji konsenzus o potrebi za takvim radikalnim rješenjima. Mnoge države unutar WGIII izrazile su želju da se rješenja traže kroz ciljane reforme postojećih propisa i procedure, koje bi bile bliske novitetima u ICSID-ovim i UNCITRAL-ovim pravilima arbitraže.

U međuvremenu države članice i kandidati ostaju vezani fragmentiranim sistemom i rizicima koji su bili povod multilateralnoj reformi unutar WGIII.⁸⁷ Stoga će biti važno da WGIII usvoji reformske mehanizme koji ciljaju na konkretna proceduralna pitanja kako bi ovi mehanizmi, uz moderna institucionalna pravila arbitraže, doprinijeli boljim praksama u iščekivanju prihvatljivog sistemskog rješenja. Preostaje da se vidi hoće li MIC u budućnosti zaživjeti kao alternativa i zamjena za investicijsku arbitražu ili će ostati teorijski okvir među razmatranim elementima reforme ISDS-a.

BIBLIOGRAFIJA

1. Alvarez, JE 'ISDS Reform: The Long View' [2021] ICSID Review, Vol. 36, br. 2 f202.
2. Alvarez, JE 'The Return of the State' [2012] 20 Minn J Int Law 223.
3. Atanasova, D, Martínez Benoit, CA i Ostržanský, J 'Counterclaims in Investor-State Dispute Settlement (ISDS) under International Investment Agreements (IIAs)' (Trade and Investment Law Clinic (TILC), Centre for Trade and Economic Integration (CTEI), 2012).
4. Barbière, C 'TTIP investment court 'incompatible with human rights' (EURACTIV, 22. travnja 2016.) <https://www.euractiv.com/news/ttip-investment-court-incompatible-with-human-rights/>.
5. Bjorklund, AK, Behn, D, Franck, S, Giorgetti, C, Kidane, W, de Nanteuil A i Onyema, E 'The Diversity Deficit in International Investment Arbitration' (Academic Forum on ISDS, Concept Paper 2020/1, 15. siječnja 2020.).
6. Braumann, C i Reinisch, A 'Investment Court Systems' [2018] Max Planck Encyclopedias of International Law (MPIL), Max Planck Encyclopedia of International Procedural Law [MPEiPro] <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law-mpeipro/e3459.013.3459/law-mpeipro-e3459?print=pdf>.

---

⁸⁷ Tajništvo UNCITRAL-a, Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its thirty-sixth session (Vienna, 29 October–2 November 2018) (6. studenog 2018.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/964> pristupljeno 22. siječnja 2026.; Tajništvo UNCITRAL-a, 'Submission from the European Union and its Member States' (24. siječnja 2019.); Tajništvo UNCITRAL-a, 'Submission from the European Union and its Member States (Addendum 1)' (24. siječnja 2019.).

7. Brennan, KM i Gélinas, F 'Counterclaims in Investment Arbitration: Towards an Integrated Approach' [2023] ICSID Review - Foreign Investment Law Journal, Volume 38, Issue 3.
8. Brower, C and Ahmad, J 'Why the Demolition Derby that Seeks to Destroy Investor-State Arbitration?' [2018] Southern California Law Review, Volume 91, No 6.
9. Calamita, NJ 'The (In)Compatibility of Appellate Mechanisms with Existing Instruments of the Investment Treaty Regime' [2017] 18 JWIT Sec II.2.
10. Calamita, NJ 'The Making of Europe's International Investment Policy: Uncertain First Steps' [2012] 39 Legal Issues of Economic Integration.
11. Fanou, M 'The CETA ICS and the Autonomy of the EU Legal Order in Opinion 1/17 – A Compass for the Future' [2020] Cambridge Yearbook of European Legal Studies 22:106-132.
12. Farrington, F i Jevremović, N 'Between a rock and a hard place: the impact of replacing or abolishing ISDS on investment-affected parties' [2025] Journal of International Dispute Settlement, Volume 16, Issue 3 <https://doi.org/10.1093/jnlids/ida023>.
13. Gómez, KF 'Diversity and the Principle of Independence and Impartiality in the Future Multilateral Investment Court (MIC)' [2018] The Law & Practice of International Courts and Tribunals, No. 1 https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3100951.
14. Kaufmann-Kohler, G and Potestà, M 'Can the Mauritius Convention serve as a model for the reform of investor-State arbitration in connection with the introduction of a permanent investment tribunal or an appeal mechanism? Analysis and roadmap' (Center for International Dispute Settlement (CIDS) 2016) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/cids_research_paper_mauritius.pdf.
15. Kaufmann-Kohler, G and Potestà, M 'The Composition of a Multilateral Investment Court and of an Appeal Mechanism for Investment Awards' (Center for International Dispute Settlement (CIDS) Supplemental Report, 15. studenog 2017.).
16. Kittelmann, C i Lemoine, S 'An Overview of the First Draft of the Multilateral Instrument on ISDS Reform' (Kluwer Arbitration Blog, 6. rujna 2024.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/an-overview-of-the-first-draft-of-the-multilateral-instrument-on-isds-reform/>.
17. Kotuby Jr., CT The Incompatibility of Permanent Courts with Investor-State Dispute Settlement, u Beaumont, B, Brodlija, F, Ashdown, R i Terrien, A (eds.), The Future of Investor-State Dispute Settlement (Wolters Kluwer International, 2024).
18. Langford, M, Kaufmann-Kohler, G, Potesta M, i Behn, D 'UNCITRAL and Investment Arbitration Reform: Matching Concerns and Solutions – An Introduction' [2020] 21(2–3) Journal of World Investment and Trade.
19. Reinisch, A 'The EU on the Investment Path – Quo Vadis Europe? The Future of EU BITs and other Investment Agreements' (20. ožujka 2013.) https://deicl.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/i_deicl/VR/VR_Personal/Reinisch/Publikationen/TheEUInvestmentPathQuoVadis.pdf.
20. Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, 'Investor-State dispute settlement undermines rule of law and democracy, UN expert tells Council of Europe'

(UNOHCHR 19. travnja 2016.) <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2016/04/investor-state-dispute-settlement-undermines-rule-law-and-democracy-un?LangID=E&NewsID=19839>.

21. van den Berg, AJ 'Appeal Mechanism for ISDS Awards: Interaction with the New York and ICSID Conventions' [2019] ICSID Review, vol. 34, br. 1.

PROPISI I DOKUMENTI:

1. ICSID 2022 Pravila i regulacije <https://icsid.worldbank.org/rules-regulations/2022-rules-and-regulations/resources>.
2. Investment Protection Agreement Between the European Union and Its Member States, of the One Part, and the Republic of Singapore, of the Other Part (zaključen 2018. godine, još nije stupio na snagu).
3. Investment Protection Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Socialist Republic of Viet Nam of the other part Part (zaključen 2018. godine, još nije stupio na snagu).
4. Nacrt statuta stalnog žalbenog tribunala za rješavanje investicijskih sporova (Tajništvo UNCITRAL-a, 23. listopada 2025.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.259>.
5. Nacrt statuta stalnog žalbenog tribunala za rješavanje investicijskih sporova (Tajništvo UNCITRAL-a, 23. listopada 2025.) <https://undocs.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.260>.
6. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community (potpisan u Lisabonu 13. prosinca 2007.) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C._2007.306.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2007%3A306%3ATOC#d1e585-1-1.
7. Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT) (sklopljena u Beču 23. svibnja 1969., a stupila na snagu 27. siječnja 1980.) Ujedinjeni narodi, Serija međunarodnih sporazuma, vol. 1155, 331.
8. Vijeće Europe, Preporuka Komisije Vijeću za odobrenje otvaranja pregovora Komisije s Kanadom za Sporazum o ekonomskoj integraciji (15. prosinca 2015.) <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9036-2009-EXT-2/en/pdf>.
9. UNCITRAL Code of Conduct for Judges in International Investment Dispute Resolution and commentary (2023).
10. UNCITRAL Guidelines on Mediation for International Investment Disputes (2023) (Annex: UNCITRAL Model Provisions on Mediation for International Investment Disputes).
11. UNCITRAL, Code of Conduct for Arbitrators in International Investment Dispute Resolution and commentary (2023).
12. European Parliament resolution of 8 July 2015 containing the European Parliament's recommendations to the European Commission on the negotiations for the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) (2014/2228(INI)) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2015-0252_EN.html?redirect.
13. Odluka Vijeća 2017/37 (Oct. 28, 2016) o potpisivanju Sveobuhvatnog ekonomskog i trgovinskog sporazuma između Kanade na jednoj i Europske unije i njezinih država članica na drugoj strani (Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA)) (2017) OJ L11/1.

MREŽNI IZVORI

1. Roberts, A i St John, T 'UNCITRAL and ISDS Reform: Visualising a Flexible Framework' (EJIL: Talk!, 24. listopada 2019.) <https://www.ejiltalk.org/uncitral-and-isds-reform-visualising-a-flexible-framework/>.
2. Kittelmann, C i Lemoine, S ,An Overview of the First Draft of the Multilateral Instrument on ISDS Reform (Kluwer Arbitration Blog, 6. rujna 2024.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/an-overview-of-the-first-draft-of-the-multilateral-instrument-on-isds-reform/>.
3. Barbière, C 'TTIP investment court ,incompatible with human rights', EURACTIV (22. travnja 2016.) <https://www.euractiv.com/news/ttip-investment-court-incompatible-with-human-rights/>.
4. CIEL, 'EU Proposal for a Multilateral Reform of Investment Dispute Resolution – Position Paper by the Center for International Environmental Law (CIEL)' (CIEL, 15. mart 2017. godine) https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2017/06/CIEL_Position_Paper_on_the_EU_proposal_for_MIC_march_15.pdf.
5. Columbia Center for Sustainable Investment (CCSI) 'Position Paper in support of opinions expressed in response to the European Commission's "Public consultation on a multilateral reform of investment dispute resolution"' (CCSI 2017. godine) <https://ccsi.columbia.edu/content/public-consultation-multilateral-reform-investment-dispute-settlement>.
6. European Parliament resolution of 8 July 2015 containing the European Parliament's recommendations to the European Commission on the negotiations for the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) (2014/2228(INI)) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2015-0252_EN.html?redirect.
7. Europska komisija 'The Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) Towards an EU-US trade deal' (veljača 2016.) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a6df498-d3ae-11e5-a4b5-01aa75ed71a1/language-en>.
8. Europska komisija, 'Trade for All – Towards a More Responsible Trade and Investment Policy' (2015) 21ff http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.
9. Europska komisija, 'Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – Documents' [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-rules/file-ttip-investment-protection-investor-state-dispute-settlement-\(isds\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-rules/file-ttip-investment-protection-investor-state-dispute-settlement-(isds)).
10. Europska komisija, 'Concept Paper, Investment in TTIP: The Path for Reform' (EC, 5. svibnja 2015.) http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/may/tradoc_153408.PDF.
11. Europska komisija, Projekt Multilateralnog investicijskog suda https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/multilateral-investment-court-project_en.
12. ICSID, 'Note on a Potential Inter Se Modification of the ICSID Convention, The Possibility of Submitting ICSID Awards for Appeal before the Appeals Tribunal under the Draft Statute of a Standing Mechanism for the Resolution of International Investment Disputes' (ICSID, 1. travnja 2025.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/icsid_-_note_on_a_potential_inter_se_modification_of_the_icsid_convention.pdf.

13. Titieskaiva, J 'TTIP negotiations on Investment Protection: Investor-State Dispute Settlement (ISDS)' (European Parliament Legislative Train Schedule (20. studenog 2019.) https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states/eu-negotiating-texts-ttip_en).
14. Bonnitcha, J i Phillips Williams, Z, 'Investment Dispute Prevention and Management Agencies - Toward a more informed policy discussion' (Institute for International Sustainable investment (IISD) siječanj 2022.) <https://www.iisd.org/system/files/2021-10/investment-dispute-prevention-management-agencies-policy-discussion.pdf>.
15. Paine, J, 'A Multilateral Instrument on ISDS Reform (MIIR): Selected Design Issues,' (European Journal of Investment Law (EJIL), 3. lipnja 2025.) <https://www.ejiltalk.org/a-multilateral-instrument-on-isds-reform-miir-selected-design-issues/>.
16. Mehranvar, L i Berge, TG 'Time and Compromise in UNCITRAL's Working Group III' (European Journal for International Law (EJIL) 22. kolovoza 2015.) <https://www.ejiltalk.org/time-and-compromise-in-uncitrals-working-group-iii/>
17. Hughes, L 'A Multilateral Investment Court will Further Empower Corporations at the Expense of People and the Environment' (CIEL Blog, 28. srpnja 2017.) <https://www.ciel.org/multilateral-investment-court-will-empower-corporations-expense-people-environment/>.
18. Johnson, L 'Implementing the Reform Idea: Taking stock of states' efforts to manage their investment treaties' (IISD Investment Treaty News, 13. siječnja 2024.) <https://www.iisd.org/itn/2024/01/13/implementing-the-reform-idea-taking-stock-of-states-efforts-to-manage-their-investment-treaties/>.
19. Jaime, M 'Could an Appellate Review Mechanism "Fix" the ISDS System?' (Kluwer Arbitration Blog, 11. veljače 2021.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/could-an-appellate-review-mechanism-fix-the-isds-system/>.
20. Lavranos, N 'The Outcome of the UNCITRAL July 2017 Meeting: The First Steps Towards a Multilateral Investment Court (MIC)' (WÖSS & PARTNERS NEWSLETTER, 7. kolovoza 2017.) <https://www.slideshare.net/slideshow/the-outcome-of-the-uncitral-50th-session-the-first-steps-towards-a-multilateral-investment-court-mic/80367701>.
21. Permanent Court of International Arbitration (PCA), 'Building Blocks for a New ISDS System: Technical Challenges and Solutions' (Izveštaj s PCA događaja za WGIII, 3. travnja 2019.) <https://pca-cpa.org/en/uncitral-side-event/>.
22. Mukherjee, P i Konstantinidis, M 'Does the approach of the Multilateral Investment Court to appointment of judges appropriately balance interests of States and investors? Report from the Third Young Investment Treaty Forum Debate' (British Institute for International and Comparative Law, 2022) <https://www.biicl.org/blog/57/does-the-approach-of-the-multilateral-investment-court-to-appointment-of-judges-appropriately-balance-interests-of-states-and-investors?DownloadPDF=1>.
23. Samanci, O. i Lakhter, S 'The Unilateral Appointment of Adjudicators to a Multilateral Investment Court: A Failed Attempt to Enhance the Legitimacy of the System' (Kluwer Arbitration Blog, 24. veljače 2025.) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/the-unilateral-appointment-of-adjudicators-to-a-multilateral-investment-court-a-failed-attempt-to-enhance-the-legitimacy-of-the-system/>

24. Tajništvo UNCITRAL-a, Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its resumed fortieth session (Vienna, May 4-5 2021) https://documents.un.org/symbol-explorer?s=A/CN.9/1054&i=A/CN.9/1054_2924433.
25. Berger, TL i Berger, A 'Does investor-state dispute settlement lead to regulatory chill? Global evidence from environmental regulation?' https://wp.peio.me/wp-content/uploads/2019/01/PEIO12_Paper_78.pdf.
26. Tajništvo UNCITRAL-a, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Draft provisions on procedural and cross-cutting issues' (2025) <https://undocs.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.253>.
27. Tajništvo UNCITRAL-a, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Annotations to the draft provisions on procedural and cross-cutting issues.'
28. Tajništvo UNCITRAL-a, 'Sample budget and financing of an Advisory Centre' (UNCITRAL, travanj 2024.) [budget_and_financing_of_an_advisory_centre__1.pdf](#).
29. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS): Consistency and related matters (UNCITRAL, 28. kolovoza 2018.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.150>.
30. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Draft provisions on procedural and cross-cutting issues, UNCITRAL, (srpanj 2024.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.244>
31. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of Investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the Government of Bahrain (UNCITRAL, 29. kolovoza 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.180>.
32. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of Investor-State dispute settlement (ISDS), Submission from the Republic of Korea, UNCITRAL (31. srpnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.179>.
33. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Note by the Secretariat (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.166>.
34. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) – Addendum (Tabular presentation), Note by the Secretariat (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.166/Add.1>.
35. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Structure and design of a standing mechanism for the resolution of international investment disputes, UNCITRAL (25. lipnja 2025.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.256>.
36. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement: Submission from the Government of Costa Rica (UNCITRAL, 30. srpnja 2019.) [UNDocA/CN.9/WG.III/WP.178](#).
37. Tajništvo UNCITRAL-a, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS), Draft multilateral instrument on ISDS reform' (UNCITRAL WGIII, 8. srpnja 2024.) <https://uncitral.un.org/en/reformimplementation>.

38. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible workplan for Working Group III <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159>
39. Tajništvo UNCITRAL-a, Establishing a standing mechanism for the settlement of international investment disputes, <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Ad>.
40. Tajništvo UNCITRAL-a, Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its fifty-second session (Vienna, 22–26 September 2025) (UNCITRAL, rujan 2025.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/acn9-1238-e_advance_copy.pdf.
41. Tajništvo UNCITRAL-a, Report of Working Group III (Investor-State Dispute Settlement Reform) on the work of its thirty-sixth session (Vienna, 29 October–2 November 2018) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/964>.
42. Tajništvo UNCITRAL-a, Submission by the Corporate Counsel International Arbitration Group (CCIAG) to UNCITRAL Working Group III (UNCITRAL WGIII, 18. prosinca 2019.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/cciag_isds_reform_0.pdf.
43. Tajništvo UNCITRAL-a, Submission by the government of South Africa to UNCITRAL Working Group III, UNCITRAL, (July 17, 2019) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.176>.
44. UNCITRAL Working Group III, 'Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Submission from the European Union and its Member States' (UNCITRAL (24. siječnja 2019.) <http://undocs.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1>
45. Tajništvo UNCITRAL-a, Summary from the Chair and Rapporteur of the UNCITRAL Working Group III (ISDS Reform) – Informal online meetings – 2-3 March 2022, (UNCITRAL, 28. ožujka 2022.) https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/summary_informal_meetings_2-3_march_2022.pdf
46. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS) Podnesak Europske unije i njezinih država članica (UNCITRAL, 24. siječnja 2019.) <https://docs.un.org/en/A/CN.9/WG.III/WP.159/Add.1>.
47. Center for International Environmental Law (CIEL) 'UNCITRAL Working Group III, EU Proposal for a Multilateral Reform of Investment Dispute Resolution – Position Paper' (15. ožujka 2017.) https://www.ciel.org/wp-content/uploads/2017/06/CIEL_Position_Paper_on_the_EU_proposal_for_MIC_march_15.pdf.
48. UNCTAD, IA Issues Note: The reform of international investment agreements – state of play' (IIA Issues Note br. 3, prosinac 2025.) https://unctad.org/system/files/official-document/diaepcbinf2026d1_en.pdf.
49. Tajništvo UNCITRAL-a, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS), Draft multilateral instrument on ISDS reform, UNCITRAL, (9. srpnja 2024.) <https://uncitral.un.org/en/reformimplementation>.
50. Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, 'Investor-State dispute settlement undermines rule of law and democracy, UN expert tells Council of Europe' (UNOHCHR, 19. travnja 2016.) <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2016/04/investor-state-dispute-settlement-undermines-rule-law-and-democracy-un?LangID=E&NewsID=19839>.

EVOLUTION OF THE MULTILATERAL INVESTMENT COURT WITHIN THE UNCITRAL WORKING GROUP III: ARE WE CLOSER TO SYSTEMIC REFORM?

ABSTRACT

With the rising number of investment arbitrations resulting in high monetary awards for foreign investors against host States, and increasing criticism of the existing Investor-State Dispute Settlement (ISDS) system, the UN Commission on International Trade Law (UNCITRAL) gave its Working Group III (WGIII) a broad mandate to identify and develop necessary reforms at a multilateral level with its member States and other key stakeholders. WGIII identified the costs and duration of proceedings, consistency and coherence of arbitral awards and the independence and impartiality of arbitrators as the main areas of focus in its reform agenda, and proceeded to develop relevant reform solutions. However, at the early stages of WGIII deliberations, it became clear that there were two parallel tracks of reform: one led by the EU, proposing the establishment of a multilateral investment court (MIC) as a replacement for investment arbitration, and another prioritised by non-EU, largely developing States, seeking targeted procedural reforms of the existing ISDS system, aligned with their priorities and attainable within a reasonable timeframe.

This article focuses on the evolution of the EU proposal for systemic ISDS reform through the establishment of the MIC and the numerous unresolved questions before WGIII, despite the proposed statute and numerous discussions among delegations. Following the introductory outline of the evolution of the MIC concept within the EU and subsequently within WGIII, the article turns to the current Draft Statute of a Permanent Tribunal for Investment Disputes and the remaining uncertainties before WGIII, including the absence of consensus on the priority level of the procedural and cross-cutting issues that are being discussed simultaneously. Although the answers to these questions remain to be discussed in forthcoming WGIII sessions, a mapping of the open questions may guide EU Member States and aspiring candidates in their transition from the traditional ISDS model and investment arbitration to an investment court in pursuit of better outcomes in investment disputes.

Keywords: UNCITRAL Working Group III, ISDS reform, European Union, investment arbitration, multilateral investment court, standing tribunal for investment disputes, standing appellate tribunal for investment disputes.

FAHIRA BRODLIJA savjetnica je za investicijsko pravo i rješavanje sporova na regionalnom GIZ projektu za Zapadni Balkan, na kojem savjetuje nadležne institucije u regiji i u inozemstvu o izradi investicijskih sporazuma i pravila te institucionalnih okvira za sprečavanje i upravljanje investicijskim sporovima. Osim toga, redovno organizira praktične obuke, simulacije i diskusije nadležnih institucija u svrhu jačanja kapaciteta u ovim oblastima. Predaje na Međunarodnom univerzitetu Sarajevo i često piše i objavljuje na temu reforme sistema za rješavanje investicijskih sporova (ISDS), investicijskog prava i međunarodnog rješavanja sporova u širem smislu. Nastupa kao

predavač na diplomskom programu CIArb, akademiji Africa Arbitration, univerzitetima širom Europe, Sjedinjenih Država i programima u Africi i Aziji. Autorica je više od 50 članaka objavljenih, među ostalim, u *ICSID Reviewu*, *Penn State Law Journalu* i *European Investment Law and Arbitration Reviewu* kao i mrežnim platformama poput *Kluwer Arbitration Blog*. Osim toga, urednica je tri knjige o međunarodnoj komercijalnoj i investicijskoj arbitraži te autorica poglavlja drugih uređenih publikacija. Članica je Udruženja ARBITRI i osnivač GEM programa za raznolikost i mentorstvo mladih akademika i praktičara u međunarodnoj arbitraži.